

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5831 від 26.07.2021
Народні депутати України
О. Дмитрієва та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють питання трансплантації анатомічних матеріалів людині»

У законопроекті пропонується внести зміни до Основ законодавства України про охорону здоров'я, законів України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині», «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

Відповідно до п. 2 пояснювальної записки метою законопроекту є «забезпечення реалізації конституційного та природного права людини на життя та охорону здоров'я. Завданням законопроекту є покращення та збільшення ефективності Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині»».

Законопроект на момент підготовки висновку не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

За результатами розгляду законопроекту Головне управління вважає за доцільне висловити щодо нього наступні зауваження.

1. Чинні положення ч. 1 ст. 4 Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» (далі – Закон) передбачають основні принципи застосування трансплантації, зокрема, добровільності, гуманності, анонімності, надання донорських органів потенційним реципієнтам за медичними показаннями, безоплатності трансплантації для донора та реципієнта, *дотримання черговості (крім родинного та перехресного донорства)*, достойного ставлення до тіла людини у разі посмертного донорства, безперервності отримання медичної допомоги особами, яким трансплантовано анатомічні матеріали.

У проекті Закону передбачається, зокрема, нове формулювання принципу черговості як підбір *«оптимальної пари донор-реципієнт та врахування черговості (крім родинного та перехресного донорства)»*. Разом з тим,

супровідні документи до законопроекту не містять обґрунтування щодо зміни одного з фундаментальних принципів застосування трансплантації.

Аналогічні зауваження стосуються і пропозицій змін до ст. 9 Закону щодо вилучення положень про те, що «Трансплант-координатор не може брати участь у вилученні анатомічного матеріалу та проведенні трансплантації, у разі якщо він виконував функції трансплант-координатора, які передбачені цим Законом, стосовно цього донора-трупа. Трансплант-координатор не може представляти інтереси реципієнта, пов'язані із застосуванням трансплантації».

2. Відповідно до чинної редакції ч. 2 ст. 9 Закону у разі виникнення обставин, перелік яких визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, що призвели або можуть призвести до неможливості трансплантації конкретному реципієнту, або створюють ризик небереження анатомічних матеріалів, рішення щодо порядку проведення вилучення анатомічних матеріалів, вибору реципієнта, проведення трансплантації та здійснення діяльності, пов'язаної з трансплантацією *приймає трансплант-координатор донора-трупа*. У проекті Закону пропонується надати це повноваження також і «уповноваженій посадовій особі спеціалізованої державної установи у сфері трансплантації органів, тканин та клітин» (зміни до ч. 2 ст. 9 Закону). Однак проект не містить відповіді на запитання про те, в яких конкретно випадках рішення із зазначеного вище питання приймає трансплант-координатор донора-трупа, а в яких випадках «уповноважена посадова особа спеціалізованої державної установи у сфері трансплантації органів, тканин та клітин», що може призвести до проблем у правозастосуванні. Окрім цього, привертає увагу та обставина, що у законопроекті не визначаються правовий статус «уповноваженої посадової особи», а також ким визначаються її кваліфікаційні вимоги та професійні стандарти.

3. Потребує вдосконалення термінологія законопроекту, яка не завжди узгоджується з термінологією законів України. Наприклад, в законодавчих актах вживається поняття «державні заклади охорони здоров'я», «комунальні заклади охорони здоров'я» (наприклад, ст. 49 Конституції України, ст. 8 Основ законодавства України про охорону здоров'я), тоді як у проекті – «українські заклади охорони здоров'я».

4. Окремі формулювання, які вживаються в проекті Закону, не відповідають принципу юридичної визначеності (наприклад, «*інші інформаційні системи трансплантації*» (нова ч. 11 ст. 11 Закону), який є невід'ємною складовою принципу верховенства права, закріпленого в ст. 8 Конституції України та згідно з яким юридичні норми мають бути чіткими, ясними і недвозначними, оскільки інше не може забезпечити їх однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці.

5. Відповідно до п. 4 розділу IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» з 01.04.2020 реалізація державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій здійснюється відповідно до цього Закону *для всіх видів медичної допомоги*.

У законопроекті пропонується доповнити цей пункт положенням «за винятком медичних послуг щодо забезпечення оперативного лікування з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів. Реалізація державних гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій щодо забезпечення оперативного лікування з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів здійснюється відповідно до цього Закону з 1 квітня 2023 року». Разом з тим, запропоноване відтермінування фінансування операцій з трансплантацій з державного бюджету потребує додаткового обґрунтування, адже несвоєчасність надання такої допомоги пацієнтам посилює ризики для життя та здоров'я пацієнтів.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: К. Вербицький

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/279403 від 07.09.2021

633609